

Handläggare: Gunilla Schedin
Tfn: 508 09 015

Till Norrmalms stadsdelsnämnd

Stadens arbete med elever i behov av särskilt stöd inom grundskolan - svar på remiss från revisionskontoret

Förslag till beslut

Remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Ylva Tengblad
stadsdelsdirektör

Annette Luengo
avdelningschef

Sammanfattning

Revisionskontoret har gjort en uppföljning av den granskning som tidigare genomförts vad gäller stadens arbete med elever i behov av särskilt stöd. Uppföljningen visar bl.a. att staden fortfarande inte har någon samlad bild av kostnadsutvecklingen när det gäller insatser för dessa elever. Däremot har arbetet med att upprätta och följa upp åtgärdsprogram utvecklats och förbättrats.

Förvaltningen delar revisionskontorets uppfattning att det är olyckligt att staden inte har någon överblick över kostnaderna för elever med behov av särskilt stöd. Vad gäller elever inom grundskoleverksamheten på Norrmalm finns individuella åtgärdsprogram. Den samordnare som finns inom förvaltningen, med uppdrag att fördela resurser till barn med behov av särskilt stöd, svarar också för att uppföljning av beslutade insatser görs minst två gånger per år.

Ärendets beredning

Detta ärende har beretts vid planeringsavdelningen på uppdrag av barn- och ungdomsavdelningen.

Bakgrund

Revisionskontoret har gjort en uppföljning av den granskning som genomfördes år 2003 vad gäller stadens arbete med elever i behov av särskilt stöd i grundskolan. Stadsdelsnämndens yttrande ska vara revisionskontoret tillhanda senast den 12 maj 2006.

Som metod för uppföljningen har en enkät använts vilken har besvarats av samtliga stadsdelsnämnder. Dessutom har intervjuer genomförts med bl.a. barn- och ungdomschefer, rektorer och övrig skolledning i fyra stadsdelar.

Syftet med den nu genomförda uppföljningen har varit att se om stadsdelsnämnderna i jämförelse med tidigare granskning har:

- förbättrat formerna för skolenheternas redovisning till nämnden vad gäller uppföljning och utvärdering av beslutade åtgärder
- utvecklat dialogen med berörda elever och föräldrar samt med skolenheterna
- ökat samverkan med landstinget
- förbättrat den ekonomiska redovisningen
- utvecklat nyckeltal för verksamhetsområdet

Uppföljningen visar att skolenheterna i femton stadsdelsnämnder utformat kvalitetsgarantier för elever i behov av särskilt stöd, jämfört med elva vid den tidigare genomförda granskningen. Skolenheterna har också utvecklat och förbättrat arbetet med att upprätta individuella åtgärdsprogram / handlingsprogram i samråd med specialpedagog, lärare, elev och föräldrar.

Formerna för uppföljning av åtgärdsprogrammen har också utvecklats. Däremot är det fortfarande långt ifrån alla skolenheter som följer upp sina åtaganden i förhållande till tilldelade ekonomiska resurser, vilket kan bero på att det saknas fungerande system och rutiner för uppföljningsarbetet.

Dialogen mellan nämnderna och skolenheterna har förbättrats jämfört med år 2003. Flera stadsdelsnämnder saknar dock fortfarande en nära dialog med skolenheterna om bl.a. arbetssätt och metoder för verksamheten. Dessa nämnder rekommenderas att intensifiera arbetet med att hitta former för dialog.

Vad gäller samverkan med landstinget fattade kommunerna i Stockholms län redan 2002 beslut om ett gemensamt arbete för att samordna insatserna för barn och ungdomar i behov av särskilt stöd. Samarbetet finns dokumenterat i

en gemensam policy den s.k. BUS- policyn (barn och ungdomar som behöver särskilt stöd från såväl kommunen som landstinget).

Den tidigare granskningen visade att samverkan inletts i begränsad omfattning. Uppföljningen visar emellertid att stadsdelsförvaltningarna samverkan med landstinget ökat, om än långsamt. Drygt hälften av förvaltningarna anser att de har samordnat resurser och kompetens med landstinget för att kunna erbjuda insatser för elever med särskilda behov. Däremot har samverkan mellan skolenheterna och landstinget inte kommit särskilt långt.

Inom ramen för Kompetensfonden har 4,5 mnkr beviljats för utbildning och samverkan kring BUS-policyn. Målet är att *bidra till att skapa kunskapsmässiga förutsättningar* för att policyn ska kunna förverkligas. Detta ska bl.a. ske genom att öka kunskaperna om varandras verksamhetsområden hos personal inom landstinget och kommunen och därigenom utveckla en samsyn och öka förutsättningarna för samverkan.

Utbildningen riktar sig till chefer, handläggare, utredare, behandlare och pedagoger som arbetar med barn och ungdomar och berörs av BUS-policyn. I november 2005 hade nio av stadens stadsdelsförvaltningar genomfört utbildningen och enligt planerna ska utbildningen ha vara genomförd i samtliga stadsdelsförvaltningar före den 1 november 2006.

Revisionskontoret framhåller att det är angeläget att BUS-policyn efterlevs och att stadsdelsnämnderna initierar kontakter som snarast ger förutsättningar för faktisk samverkan. Stadsdelsnämnderna bör upprätta handlingsplaner eller liknande för att redovisa på vilket sätt detta arbete ska genomföras och följas upp.

Den tidigare genomförda granskningen visade att staden saknade en övergripande ekonomisk redovisning av kostnader för barn i behov av särskilt stöd, bl.a. beroende på att stadsdelsförvaltningarna skapat egna lösningar i sina redovisningssystem.

Fr.o.m. år 2005 tillämpas ett nytt resursfördelningssystem för grundskola och förskola. Enligt det nya systemet utgår dels ett *grundbelopp* (schablon per inskriven elev) dels ett *tilläggsbelopp* grundat på de socioekonomiska förhållandena i respektive stadsdel. Staden har inte upprättat anvisningar för hur *grundbeloppet* ska användas, vilket betyder att det är upp till varje stadsdelsnämnd att besluta om hur dessa medel ska fördelas. I samband med den nu genomförda uppföljningen framkom dock att flertalet nämnder anser att de har möjligheter att följa upp hur de ekonomiska resurserna används.

Kommunfullmäktige beslutade i oktober år 2005 att slopa kravet på särredovisning av kostnaderna för barn i behov av särskilt stöd. Det huvudsakliga skälet för detta uppges vara att det är svårt att få rättvisande jämförelsetal eftersom stadsdelsförvaltningarna redovisar sina kostnader på olika sätt. Däremot ska enheterna i sin kvalitetsredovisning redogöra för vilka metoder och insatser som genomförts för de barn som har behov av särskilt stöd.

Det slopade kravet på särredovisning och ekonomisk uppföljning av verksamheten gör, enligt revisionskontorets bedömning, att staden kan gå miste om väsentlig information när det gäller omfattningen av de resurser stadsdelsnämndernas fördelar till elever i behov av särskilt stöd. Staden får därigenom inte heller någon samlad bild av kostnadsutvecklingen, vilket gör att det kan bli svårt att säkerställa att staden har en helhetssyn när det gäller verksamheten.

Förvaltningens synpunkter

Det är viktigt att de barn som har behov av särskilt stöd i skolan erbjuds den hjälp de behöver för att kunna tillgodogöra sig undervisningen och utvecklas socialt och emotionellt.

Som revisionskontoret framhåller är det också angeläget att åtgärdsprogram upprättas för de elever som bedöms behöva särskilda insatser för att nå kunskapsmålen och att beslutade åtgärder följs upp och utvärderas.

Vad gäller de elever som går i någon av Norrmalms skolor och har behov av särskilt stöd har åtgärdsprogram upprättats. Däremot behöver skolornas eget uppföljnings- och utvärderingsarbete utvecklas.

Inom Norrmalms stadsdelsförvaltning finns en befattning som samordnare av insatser för barn med behov av särskilt stöd. Uppdraget omfattar både förskole- och grundskoleverksamheten och innebär bl.a. att resurser för olika typer av insatser fördelas i nära samarbete med berörd förskola eller skola. Samordningen gör att det finns en samlad kunskap om t.ex. olika typer av lösningar för att tillgodose enskilda elevers behov av stöd och hjälp. På det sättet kan också goda exempel på lyckade satsningar spridas i organisationen.

Samordnaren, som organisatoriskt tillhör familjeenheten, har ett nära samarbete med både LSS-handläggare och enhetens övriga handläggare. I samordnarens uppdrag ingår att följa upp beslutade insatser och minst två gånger per år görs en uppföljning av hur insatsen fungerat och vilka effekter som uppnåtts.

Genom att samordnaren svarar för fördelning av resurser även till förskolan finns goda möjligheter att bedöma behovet av fortsatt stöd i grundskolan.

Stadsdelsnämnden har sedan flera år tillbaka ett avtal med Framnäs stödteam som bl.a. erbjuder utbildning och handledning till förskole- och skolpersonal när det gäller barn med behov av särskilt stöd. Stödteamet har även möjlighet att göra individuella bedömningar och ge konsultation i enskilda fall.

Inom Norrmalms stadsdelsförvaltning finns ett bra samarbete med landstinget när det gäller de barn som har behov av insatser från båda huvudmännen. Samarbetet är reglerat i en samverkansöverenskommelse. Norrmalms stadsdelsförvaltning var för övrigt, tillsammans med Kungsholmens och Östermalms stadsdelsförvaltning, den förvaltning som först av alla deltog i Kompetensfondens utbildning med anledning av den s.k. BUS-överenskommelsen och bland deltagarna fanns både skolpersonal, socialsekreterare och biståndshandläggare.

Som framgår av rapporten har staden inte någon samlad bild över stadsdelsnämndernas kostnader för elever i behov av särskilt stöd, vilket är beklagligt. Förvaltningen har dock förståelse för att det är svårt att hitta ett redovisningssystem som ger en rättvisande bild av kostnaderna och ger möjlighet till jämförelser de olika stadsdelsnämnderna emellan.

Bilaga

Revisionskontorets rapport ”Stadens arbete med elever i behov av särskilt stöd inom grundskolan – en uppföljning av tidigare granskning”.